

לקוטי תורה • פרשת כי תצא • מאמר 5

ולא אבה הוי' אלהיך לשמוע אל בלעם ויהפוך...

”אך ה' אלקיך לא אבה לשמוע אל בלעם”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/ki-seitzei/5](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/ki-seitzei/5)

1 ולא אבה הוי' אלהיך לשמוע אל בלעם ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה כו'.

"אך ה' אלקיך לא רצה לשמוע אל בלעם, וה' אלקיך הפך לך את הקללה לברכה" וכו'.

להבין מהו הפלא הגדול ועצום מה שלא אבה לשמוע בקול איש בליעל כבלעם הרשע וגם מהו ויהפוך ה' את הקללה לברכה מאחר שלא שמע אל בלעם כלל.

[עלינו] להבין: מהו הפלא הגדול והעצום בכך שלא רצה לשמוע בקולו של אדם שפל כבלעם הרשע? וגם, מה פירוש "ה' הפך את הקללה לברכה", שהרי הוא כלל לא שמע אל בלעם?

הענין הוא שיש מקטרגים שמקטרגים על ישראל שלכך נוטלין שופר בר"ה [בראש השנה] לערבב הקטגור והוא שמחפש אחר עוונות בני ישראל ומדקדק אחריהם ללמד עליהם חובה

העניין הוא שיש מקטרגים המקטרגים על ישראל, ולכן תוקעים בשופר בראש השנה כדי לערבב את המקטרג. זהו מי שמחפש את חטאי בני ישראל ומדקדק בהם כדי ללמד עליהם חובה.

וזהו נק' בחי' בלעם שכך היה דרכו של בלעם ג"כ שהיה מחפש ג"כ למצוא מקום עון לישראל ראש הפעור הנשקפה ע"פ הישימון וישת אל המדבר פניו מקומות שהיו עתידים שם ישראל לחטוא כו' וזהו בחינת בלעם, שכן גם זו הייתה דרכו של בלעם: הוא חיפש מקום שבו ישראל חטאו — "ראש הפעור הנשקף על פני הישימון", וכן "וישת אל המדבר פניו" — מקומות שבהם ישראל עתידים היו לחטוא וכו'.

וזהו השבח ששיבח הכתוב כי אע"פ [אף על פי] שבא בטענה אעפ"כ [אף על פי כן] ולא אבה הוי' אלהיך לשמוע ופיי שלא אבה לשמוע אל דבריו כלל

וזהו השבח שהתורה משבחת: אף שהוא בא בטענה, בכל זאת "ה' אלקיך לא רצה לשמוע". פירוש הדבר הוא שלא רצה לשמוע כלל את דבריו;

ולא שיש להשיב על דבריו תשובה נצחת מטעם ודעת המושג ומובן רק שאין מקבלין ושומעין את דבריו כלל בלי טעם ודעת.

לא מפני שיש תשובה ניצחת לדבריו, המבוססת על טעם ודעת שאפשר להשיג ולהבין, אלא משום שאין מקבלים ואין שומעים את דבריו כלל, בלי טעם ודעת.

2 וכי"כ [וכמו כן] למה ביאר הכתוב ולא אבה הו"י אלהיך כי הו"י הוא אלהיך ממש שבכל נפש מישראל יש בחי' והארה משם הו"י וכמ"ש

וכך גם, [זהו] הטעם לכך שהכתוב פירט ואמר: "אך הו"י אלקיך לא אבה" — משום שהו"י הוא ממש אלקיך. שהרי בכל נפש מישראל יש בחינה והארה משם הו"י, וכמו שכתוב,

כי חלק הו"י עמו יעקב חבל נחלתו שהם חלק והארה משם הו"י ממש [ועמ"ש מזה בד"ה ראה אנכי].
"כי חלק הו"י עמו, יעקב חבל נחלתו" — כלומר, הם חלק והארה משם הו"י ממש. [ועיינו במה שנתבאר על כך במאמר המתחיל "ראה אנכי".]

3 וביאור ענין זה הוא כי הנה בכל נפש מישראל יש בחי' אהבה הטבעית המיוסדת ומוטבעת בטבע נפשו האלהית

והביאור בעניין זה הוא שבכל נפש מישראל יש בחינה של אהבה טבעית, המיוסדת ומוטבעת בטבעה של נפשו האלקית:

שלא להיות נפרד מיחודו ואחדותו ית' ואין אדם עובר עבירה אא"כ [אלא אם כן] נכנס בו רוח שטות המטעה אותו לומר שאף על פי כן עודנו ביהדותו כו'

שלא להיות נפרדת מייחודו ואחדותו ית'. ואדם אינו עובר עבירה אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות, המטעה אותו לומר שאף על פי כן הוא עדיין ביהדותו, וכו'.

אבל ליפרד מיחודו ית' הרי אפי' [אפילו] קל שבקלים מוסר נפשו על ק"ה [קידוש השם] כו' מחמת טבע נפשו נר ה' נשמת אדם כנר הדולק שהשלהבת עולה מאליה כו'

אבל להיפרד מייחודו ית' — הרי אפילו קל שבקלים מוסר את נפשו על קידוש ה', וכו', מכוח טבע נפשו, "נר הו"י נשמת אדם", כמו נר דולק שלהבתו עולה מאליה, וכו',

כלי טעם ודעת אלא שהיא מסותרת ומכוסה בלבוש שק הוא הגוף הגשמי וממנו בא הרוח שטות כו'

כלי טעם ודעת, אלא שהיא מוסתרת ומכוסה בלבוש שק, הוא הגוף הגשמי, וממנו באה רוח השטות, וכו'.

אבל כשמעורר את האהבה עד שתחפץ לצאת מלבושיה הרי הוא בא לידי יראת חטא שלא לעבור אפי' [אפילו] על דבר קל של ד"ס כי חמורים ד"ס יותר מד"ת [מדברי תורה] שלכן נקראו סופרים כי

אבל כאשר הוא מעורר את האהבה עד שהיא חפצה לצאת מלבושיה, הוא מגיע ליראת חטא — שלא לעבור אפילו על דבר קל מדברי סופרים, שכן דברי סופרים חמורים יותר מדברי תורה. משום כך נקראו "סופרים", כי

הנה יש בחי' סופר וספור ספר הוא בחי' תשב"כ [תורה שבכתב] וסופר הוא העושה את הספר היא בחי' תשבע"פ [תורה שבעל פה] א"ח [אשת חיל] עטרת בעלה כו'

הנה יש בחינות של סופר, ספר וסיפור. הספר הוא בחינת תורה שבכתב, והסופר, היוצר את הספר, הוא בחינת תורה שבעל פה: "אשת חיל עטרת בעלה", וכו'.

[ועמ"ש מזה בד"ה ושאתם מים בששון ובד"ה שחורה אני ונאווה] ובחי' אהבה זו הוא בחי' קוצו של יו"ד של שם הוי'

[ועיין במה שנתבאר על כך בד"ה "ושאתם מים בששון" ובד"ה "שחורה אני ונאווה"]. ובחינה זו של אהבה היא בחינת קוצו של יו"ד של שם הוי';

כי הקוץ שעל היו"ד פונה למעלה ורומז שהוא נמשך למעלה לא"ס ב"ה שהוא למעלה מגדר ההשגה ולית מחשבה תפיסא ביה וכולא קמ"י [קמיה] כלא חשיב כי אני ה' לא שניתי כו'

כי הקוץ שעל היו"ד פונה כלפי מעלה ורומז לכך שהוא נמשך למעלה, לאין סוף ברוך הוא, שהוא למעלה מגדר ההשגה, ו"לית מחשבה תפיסא ביה", ו"כולא קמיה כלא חשיב"; "כי אני הוי' לא שניתי", וכו'.

וכך הוא ענין אהבה זו שהיא בלי טעם ודעת היא מצד השראת אור א"ס ב"ה ממש המלוכש בחכמה שמחיה את הנפש שהיא למעלה מגדר ההשגה כו'

כך הוא עניינה של אהבה זו, שאינה תלויה בטעם ובדעת: מקורה בהשראת אור אין סוף עצמו, ברוך הוא, המלוכש בחכמה המחיה את הנפש, שהיא למעלה מגדר ההשגה וכו'.

ולכן היא כשלהבת העולה מאליה ומעצמה כו' רק לפי שהיא מסותרת צריך האדם לעוררה ובאתעדל"ת [ובאתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] להיות ג"כ ולא אבה לשמוע מבחי'

לכן היא כשלהבת העולה מאליה ובעצמה וכו'; אלא שמכיוון שהיא מוסתרת, על האדם לעורר אותה. ובאתערותא דלתתא באה אתערותא דלעילא, כך שגם מלמעלה תהיה בחינה של "ולא אבה לשמוע", מצד הבחינה

שהיא למעלה מן הטעם והדעת [ועיין בשע"ק [בשערי קדושה] להרח"ו [להרבי חיים ויטאל] ח"ג [חלק ג'] שער א' כי קוצו של יו"ד כו' ע"ש וע"ש שער ב' ויחידה כו']:

שהיא למעלה מן הטעם והדעת. [ועיינו בשערי קדושה לרבי חיים ויטאל, חלק ג', שער א': "כי קוצו של יו"ד" וכו', עיינו שם; וכן שם, שער ב': "ויחידה" וכו'.]

ב וביאור ענין היו"ד של שם הוי' איך הוא בנפש הנה היו"ד הוא בחי' חכמה כח מ"ה [מה] שהיא בחי' הצמצום שאינה אלא בחי' נקודה כו'

2. וביאור עניינה של היו"ד בשם הוי', וכיצד היא בנפש: היו"ד היא בחינת חכמה, כוח מה, שהיא בחינת צמצום, שכן אינה אלא בחינת נקודה וכו'.

והענין כי הנה נודע שלהיות התהוות בחי' חכמה שהיא ראשית גילוי ההשתלשלות מאור א"ס ב"ה העניין הוא כך: ידוע שכדי שתתהווה בחינת חכמה, שהיא ראשית גילוייה של השתלשלות, מאור אין סוף ברוך הוא, שהוא למעלה מעלה מבחי' וגדר ההשתלשלות הוא ע"י כמה צמצומים וירידת האור בהעלם אחר העלם עד שירדה ונמשכה הארה מועטת ומצומצמת

שהוא נעלה לאין ערוך מבחינתה ומגדרה של ההשתלשלות, הדבר נעשה באמצעות צמצומים רבים וירידת האור בהעלם אחר העלם, עד שירדה ונמשכה הארה מועטת ומצומצמת

מאד כדמיון הארה היוצאת דרך שערות הראש שצומחין ויונקין מן המוחין שבראש דרך הגולגלתא החופפת על המוחין שמעלמת ומסתרת את המוחין עצמן שלא יהיו בגילוי

מאוד, בדומה להארה היוצאת דרך שערות הראש, הצומחות וניזונות מהמוח שבראש דרך הגולגולת הסוככת על המוח, המעלימה ומסתירה את המוח עצמו כדי שלא יהיה גלוי,

כדי שע"י תצמחנה השערות מעצם הגולגלתא החופף ומכסה על המוחין והארה ההיא היא מצומצמת מאד עד שאין לה ערך ויחוס עם הארת המוחין עצמן כמו שאין ערך ויחוס לשערות עם המוחין

כדי שעל ידי כך יצמחו השערות מעצם הגולגולת הסוככת ומכסה על המוח. והארה זו מצומצמת מאוד, עד שאין לה כל השוואה או יחס להארת המוח עצמו, כשם שאין לשערות כל השוואה או יחס למוח;

שהרי אפילו אם מגלחין את השערות לא ירגיש כאב במוחין כלל כך ככל המשל הזה ויותר מזה לאין קץ הוא ענין התהוות החכמה מלמעלה מן החכמה מאור א"ס ב"ה

שהרי גם אם מגלחים את השערות, אין מרגישים כאב כלל במוח. כך, בדומה למשל זה, ואף לאין קץ יותר מכך, הוא ענין התהוות החכמה ממה שלמעלה מהחכמה, מאור אין סוף ברוך הוא,

ולא אבה הוי' אלהיך לשמוע אל בלעם ויהפוך...

שהוא רם ונשא כו' יותר מהתהוות המדות אהוי"ר [אהבה ויראה] מן החב"ד [החכמה בינה ודעת] שעצמיות החב"ד [החכמה בינה ודעת] הן מלובשות במדות

שהוא רם ונישא וכו', וזאת במידה רבה יותר מאשר בהתהוות המדות, אהבה ויראה, מחב"ד, שכן עצמות החב"ד מלובשת במדות.

אבל התהוות החכמה מאור א"ס ב"ה אין עצמיות אור א"ס ב"ה מלובש בה אלא הארה מועטת ומצומצמת מן ההעלם

אבל בהתהוות החכמה מאור אין סוף ברוך הוא, עצמות אור אין סוף ברוך הוא אינה מלובשת בה; יש בה רק הארה מועטת ומצומצמת, היוצאת מן ההעלם,

דהיינו לאחר ההעלם וההסתר עצמיות אור א"ס [אור אין סוף] ב"ה וכמ"ש ישת חשך סתרו שמסתתר בבחי' חשך והעלם להיות גילוי ההארה בבחי' חכמה ראשית גילוי ההשתלשלות וזהו ה' מלך גאות לבש כו'

כלומר, לאחר ההעלם וההסתר של עצמות אור אין סוף, ברוך הוא. וכמו שכתוב: "ישת חושך סתרו" — הוא מסתתר בבחינת חושך והעלם, כדי שתתגלה הארה בבחינת חכמה, שהיא ראשית גילוי ההשתלשלות. וזהו [פירוש] "הוי' מלך גאות לבש" וכו',

אף תכון תבל כו' שכדי להיות תכון תבל הוצרך להתלבש אור א"ס ב"ה בבחי' לבוש וכסוי שלא יאיר ויתגלה כמו שהוא אלא בבחי' צמצום כו'

"אף תכון תבל" וכו': כדי ש"תכון תבל", היה על אור אין סוף, ברוך הוא, להתלבש בבחינת לבוש וכיסוי, כדי שלא יאיר ויתגלה כפי שהוא, אלא רק בבחינת צמצום וכו'.

וז"ש [וזהו שכתוב] בראשית ברא אלקים כו' בראשית בגילוי בחי' ראשית הגילוי היא בחי' חכמה ברא אלקים במדת הצמצום וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] בתחלה עלה במחשבה לברא במדה"ד [במדת הדין] כו'

וזהו [פירוש] הכתוב: "בראשית ברא אלקים" וכו': "בראשית" — בגילוי בחינת ראשית הגילוי, שהיא בחינת חכמה; "ברא אלקים" — במידת הצמצום. וכמאמר חז"ל: "בתחילה עלה במחשבה לברוא במידת הדין" וכו'.

כי היא הארה מצומצמת כדי להיות ראשית הגילוי בהשתלשלות העולמות כי החכמה ראשית גילוי ההשגה וההבנה באור א"ס ב"ה המתגלה בבחי' בינה

כי היא הארה מצומצמת, כדי שתהיה ראשית הגילוי בהשתלשלות העולמות; שכן חכמה היא ראשית גילוי ההשגה וההבנה של אור אין סוף, ברוך הוא, המתגלה בבחינת בינה,

שהיא ה' עילאה בחי' התפשטות אורך ורוחב כו' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע כו' אלא שבחכמה ההשגה ההיא בבחי' העלם שאינה מאירה ומתגלה

שהיא ה' עילאה, בחינת התפשטות לאורך ולרוחב וכו' של ממלא כל עלמין וסוכב כל עלמין וכו'. אלא שבחכמה ההשגה הזאת היא בהעלם, ואינה מאירה ומתגלה,

אלא כברק המבריק במוח שכלו של אדם עד"מ ובלתי צמצום אור א"ס ב"ה והתלבשותו בבחינת חכמה לא היה יכול להיות התפשטות בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע שהיו העולמות בטלים במציאות לגמרי והיו אין ואפס ממש

אלא כברק המבריק במוח שכלו של אדם, על דרך משל. ובלי הצמצום של אור אין סוף, ברוך הוא, והתלבשותו בבחינת חכמה, לא הייתה יכולה להיות התפשטות בחינת ממלא כל עלמין וסוכב כל עלמין; שכן העולמות היו בטלים במציאות לגמרי, והיו אין ואפס ממש.

כי גם עכשיו אחר שנבראו העולמות הרי קמ"י [קמיה] כולא כלא אלא שהוא כלא בכ"ף הדמיון ולא לא ממש ואף גם זאת אינו אלא קמ"י [קמיה] ולא לגבי הנבראים.

כי גם עכשיו, לאחר שנבראו העולמות, הרי לפנינו הכול כלא; אלא שזהו "כלא" בכ"ף הדמיון, ולא "לא" ממש. וגם זאת — רק לפנינו, ולא ביחס לנבראים.

אבל אם היה אור א"ס ב"ה מתגלה כמו שהוא היו בטלים ממש והיו אין ולא ממש

אבל אילו היה אור אין סוף, ברוך הוא, מתגלה כפי שהוא, העולמות היו בטלים ממש והיו אין, ולא ממש.

ולכן אמרוז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] בשעה שקטרגו המלאכים ואמרו מה אנוש כו' הושיט אצבעו הקטנה ב יניהן ושרפן פי' שהושיט והמשיך גילוי עצמותו ית' יותר מכדי מדה ושיעור המצומצם בהשגת המלאכים מעט מזער בחי' אצבעו הקטנה

ולכן אמרו חז"ל, שכאשר קטרגו המלאכים ואמרו: "מה אנוש" וכו', "הושיט אצבעו הקטנה ביניהם ושרפן". פירוש הדבר הוא שהוא המשיך וגילה את עצמותו ית' מעבר למידה ולגבול המצומצמים שביכולת השגת המלאכים — מעט מזער, בבחינת "אצבעו הקטנה".

(וע' בפרדס בתחלתו בשם ספר יצירה עשר ספירות בלי מה מספר עשר אצבעות כו' ובזח"ב [ובזהר חלק ב'] ר"פ יתרו)

(ועיינו בפרדס בתחילתו, בשם ספר יצירה: "עשר ספירות בלי מה, מספר עשר אצבעות" וכו'; ובזהר חלק ב', בתחילת פרשת יתרו.)

ואזי ושרפן שנשרפו ונתבטלו במציאות לגמרי והיו כלא היו רק הצמצום הוא הגורם להתהוות העולמות.

ואז "ושרפן" — הן נשרפו ובטלו מן המציאות לגמרי, והיו כאילו לא היו; ורק הצמצום הוא הגורם להתהוות העולמות.

והנה תחלת בריאת העולמות היה מפני כי חפץ חסד הוא אך מה שבטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית מחדש בבחי' יש מבחי' חכמה וצמצום בכל יום

והנה, תחילת בריאת העולמות הייתה מפני ש"חפץ חסד הוא". אך העובדה ש"בטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית" — שהוא מחדש אותו בכל יום כהתהוות של יש מבחינת חכמה וצמצום —

כי בכל יום מתחדשת הארה אחרת [וגם בכל שעה מתחדש צירוף שם הו"י כו'] באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תליא מילתא וצ"ל צמצום והעלם זה גם באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] והוא להיות בחי' בטל רצונך כו'

מכיוון שבכל יום מתחדשת הארה אחרת [וגם בכל שעה מתחדש צירוף של שם הו"י וכו'], הדבר תלוי באתערותא דלתתא. וגם באתערותא דלתתא צריך להיות צמצום והעלם זה, והיינו בבחינת "בטל רצונך" וכו';

דהיינו לצמצם ולכבוש את כל רצונותיו אשר לא לה' המה הן במחשבה רבות מחשבות בלב איש

כלומר, לצמצם ולכבוש את כל רצונותיו שאינם לה', הן במחשבה — "רבות מחשבות בלב איש",

ועצת ה' היא תקום והן בדבור שלא להיו' [להיות] דבורו ורוח פיו כרצונו והן כמעש' עוצם עיניו מראות ברע ולא תתורו אחרי לבבכם כו'

"ועצת ה' היא תקום"; וכן בדיבור — שלא יהיה דיבורו והבל פיו כפי רצונו; וכן כמעשה — "עוצם עיניו מראות ברע" ו"לא תתורו אחרי לבבכם" וכו';

בין באיסור בין בהיתר כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] קדש אי"ע [את עצמו] במותר לך והוא בכל שיעור קומה של אדם להשליך נפשו ורצונו מנגד כו'

בין בדברים האסורים ובין בדברים המותרים, כפי שאמרו חז"ל: "קדש עצמך במותר לך". והדבר מקיף את כל קומת האדם: להשליך מנגד את נפשו ואת רצונו וכו'.

וביטול זה הוא בבחי' חכמה כי בחכמה אתברירו לברר הטוב מהרע ולבטל רצון הרע מפני הטוב בכח החכמה שבנפש

וביטול זה הוא בבחינת חכמה, שכן "בחכמה אתברירו" — לברר את הטוב מן הרע ולבטל את הרצון לרע מפני הטוב, בכוחה של החכמה שבנפש.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] קדש אי"ע [את עצמו] כו' כי קדש הוא בחכמה כמו קדש לי כל בכור כו'.

לכן אמרו חז"ל: "קדש את עצמך" וכו', שכן קדושה היא בבחינת חכמה, כמו שנאמר: "קדש לי כל בכור" וכו'.

5 ועיי' בחי' ביטול זה שבאתעדל"ת [שבאתערותא דלתתא] שמבטל ומסלק אי"ע [את עצמו] ורצונו ליבטל אליו ית'

אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] להיות ביטול וסילוק עצמיות אור אי"ס ב"ה שלא יאיר ויתגלה

ובאמצעות בחינה זו של ביטול באתערותא דלתתא, שבה האדם מבטל ומסלק את עצמו ואת רצונו, כדי להתבטל אליו יתברך, מתעוררת אתערותא דלעילא: שעצמות אור אין סוף ברוך הוא תתבטל ותסתלק, כך שלא תאיר ולא תתגלה.

אלא בבחי' צמצום בהעלם אחר העלם בבחינת ישת חשך סתרו חשך ולא אור ויהי' [ויהיה] גילוי בחי' יו"ד שהיא חכמה כו' עיי' בחי' יו"ד חכמה שבנפש:

אלא רק בבחינת צמצום, בהעלם אחר העלם, בבחינת "הוא עשה את החושך למסתורו" — חושך ולא אור. ואז תתגלה בחינת היו"ד, שהיא חכמה וכו', באמצעות בחינת היו"ד, החכמה, שבנפש.

6 ג וענין ההי' של שם הוי' שבנפש הוא כי הנה הי' ראשונה היא בחי' בינה עילאה בחי' התפשטות ההי'

באורך ורוחב ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע מן צמצום הנקודה כו'

3. עניינה של האות הי' בשם הוי' שבנפש הוא כך: האות הי' הראשונה היא בחינת בינה עילאה, התפשטות האות הי' לאורך ולרוחב — של ממלא כל עלמין וסוכב כל עלמין, מתוך צמצום הנקודה וכו'.

ובנפש הוא התפשטות והתרחבות ההשגה מן ברק המבריק במוח שהיא בחי' נקודה כו' להיות מרחיב דעתו ובינתו בגדולת א"ס ב"ה איך שהוא ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע בהארה אחת מצומצמת כו'.

ובנפש, זו התפשטות והרחבה של ההשגה מתוך הברק המבריק במוח, שהוא בחינת נקודה וכו': האדם מרחיב את דעתו ואת כינתו בגדולתו של אין סוף ברוך הוא, וכיצד הוא ממלא כל עלמין וסוכב כל עלמין בהארה אחת מצומצמת וכו'.

7 ועי"ז יהיה ג"כ ההתפשטות וההתגלות בלב והתלהבות והתלהטות רשפי אש האהבה וכן שמחת הנפש בה' עושה הוא ע"י התרחבות

ומתוך כך תבוא גם התרחבות והתגלות בלב, ולהבנתה והתלקחותה של אהבה כרשפי אש; וכן שמחת הנפש בה', עושה, נובעות מהרחבת ההתבוננות.

ההתבוננות בלב אם הבנים שמחה ואתעדל"ת [ואתערותא דלתתא] לגילוי בחי' ה' זו היא בחי' תשובה עילאה ממטה למעלה [וזהו תשובה תשוב ה'] ויצעקו אל ה' בצר להם

שבלב — "אם הבנים שמחה". והאתערותא דלתתא לגילוי בחינת ה' זו היא בחינת תשובה עילאה, מלמטה למעלה [וזהו "תשובה" — "תשוב ה'"] : "ויצעקו אל ה' בצר להם",

כי הירידה מאור פניו ית' הוא בבחי' צר בבחי' הארה מועטת ומצומצמת וכפרט אם ישים אשם נפשו מכל מעשיו דבוריו ומחשבותיו אשר לא לה'

שהרי הירידה מאור פניו יתברך היא בבחינת "צר" — הארה מועטת ומצומצמת; ובייחוד אם יחשיב את נפשו כאשמה בכל מעשיו, דיבוריו ומחשבותיו שאינם לה',

המה אשר בהבל בא ובחשך ילך ואי לזאת ישים אליו לכו רוחו ונשמתו אליו יאסוף לדבקה בו ית' ממש ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח כו'.

שהרי הוא "בא בהבל והולך בחושך". לכן יפנה אליו את לבו, ויאסוף אליו את רוחו ונשמתו, כדי לדבוק בו יתברך ממש; ו"רוח אייתי רוח ואמשיך רוח" וכו'.

8 ועדי"ז סובב הולך כל ענין התפלה להתבונן בירידת והשתלשלות אור א"ס ב"ה בהארה מועטת ומצומצמת בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע עד שיהללו את שם ה' כו' בחי' שם בלבד וישתבח שמך לעד כו'

בדומה לכך, כל עניינה של התפילה סובב סביב ההתבוננות בירידת אור אין סוף, ברוך הוא, ובהשתלשלותו, כשהוא מאיר בהארה מועטת ומצומצמת — בבחינת ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין — עד ש"יהללו את שם הו"י" וכו', בבחינת שם בלבד, ו"ישתבח שמך לעד" וכו';

בכדי שעיי"ז יבא לקיום ואהבת בק"ש [בקריאת שמע] את הו"י אלהיך ממש להיות גילוי אור א"ס ב"ה ממש ואותה אנו מבקשים שיהי' [שיהיה] בבחי' גילוי ההתפשטות באורך ורוחב בלב ונפש

כדי שעל ידי כך יבוא לקיום "ואהבת" שבקריאת שמע — "את הו"י אלקיך" ממש, כלומר, שתהיה התגלות של אור אין סוף עצמו, ברוך הוא. ולכך אנו מבקשים: שתהיה בבחינת התפשטות גלויה, באורך וברוחב, בלב ונפש.

וזהו והחזירנו בתשובה שלימה לפניך פ"י להיות המשכת פניך פנימיותך דהיינו בחי' אור א"ס ב"ה ממש וכמ"ש יאר ה' פניו כו'.

וזהו [פירוש] "והחזירנו בתשובה שלמה לפניך": כלומר, שתהיה המשכה של "פניך" — פנימיותך, היינו בחינת אור אין סוף ממש, ברוך הוא; וכמו שכתוב: "יאר ה' פניו" וכו'.

9 וענין הו"ה כנפש הוא להיות גילוי ההמשכה בתורה ומצות בקיום המעשה בפו"מ [בפועל ממש] כי התורה היא בחי' וי"ו קול קורא במדבר פנו דרך ה'

עניין הו"י"ו והה"א [הסופית] כנפש הוא גילוי ההמשכה שבתורה ובמצוות, בקיום המעשי בפועל ממש. התורה היא בחינת וי"ו: "קול קורא במדבר: פנו דרך הו"י",

להיות המשכת קול התורה קורא דרך ה' וגילוי אורו ית' אפי' [אפילו] בבחי' מדבר שהוא העוה"ז שיהי' [שיהיה] בו כן בקדש חזיתך המשכת קודש עליון [ועמ"ש בד"ה]

כלומר, שתהיה המשכת קול התורה, הקורא "דרך הו"י", וגילוי אורו ית' אפילו בבחינת "מדבר", שהוא העולם הזה; שגם בו יהיה "כן בקודש חזיתך" — המשכת קודש עליון. [ועיין במה שכתוב במאמר המתחיל

כי תשמע בקול פ' ראה] והמשכה זו היינו בה' תתאה היא בחי' המעשה והיה מעשה הצדקה מעשה דייקא וצדקה היא כללות המצות כי

"כי תשמע בקול", פרשת ראה. [והמשכה זו היא בה"א תתאה, שהיא בחינת המעשה: "והיה מעשה הצדקה" — "מעשה" דווקא. והצדקה היא כללות המצוות, כי

כמו שצדקה הוא להחיות רוח שפלים כוי כך כללות המצות הן להיות המשכת חיות ואור איס ב"ה למטה בעולם השפל הגשמי ונגלה כבוד ה' למטה כוי

כשם שהצדקה היא "להחיות רוח שפלים" וכו', כך כללות המצוות היא להמשיך חיות ואור אין סוף ברוך הוא למטה, בעולם השפל והגשמי, ו"נגלה כבוד הויי למטה וכו'.

והוא בחי' ה' כי צדק מלאה ימינך שנק' צדק בלא ה' וכשמלאה ימינך התפשטות והמשכות החסד וזוהי בחינת ה"א, כי "צדק מלאה ימינך": היא נקראת "צדק" בלי ה"א; וכאשר "מלאה ימינך", כלומר, כאשר החסד מתפשט ונמשך,

אזי הוא נק' בתוספת ה' צדקה (וע' בזהר פ' בחקתי דק"ג ע"ב ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם ובאדר"ז [ובאדרא זוטא] דרצ"א סע"ב [סוף עמוד ב] ודרצ"ב ע"א). והנה גילוי זה שבבחי' המעשה הוא ע"י בחי' הויי שהוא ענין ההמשכה כוי:

אז היא נקראת בתוספת ה"א — "צדקה". (ועיין בזהר פרשת בחוקותי, דף ק"ג ע"ב, ובפירוש הרמ"ז שם, ובאדרא זוטא, דף רצ"א סוף ע"ב ודף רצ"ב ע"א). והנה, גילוי זה שבבחינת המעשה נעשה על ידי בחינת הויי, שענינה ההמשכה וכו'.

10 ד אך הנה כ"ז [כל זה] הוא ענין בחי' הויי שכןפש האלקית שיש לה בחי' התלכשות בגוף ונפש הבהמית אבל יש בחי' הויי הנמשך מלמעלה וזהו כי אהבך ה' אלקיך.

4. אולם כל זה נוגע לבחינת הויי שכןפש האלקית, המתלכשת בגוף ובנפש הבהמית. אך יש בחינת הויי שנמשכת מלמעלה, וזהו [פירוש] "כי אהבך ה' אלקיך".

פ"י אהבך לשון פועל יוצא שהוא הממשיך כך מדת האהבה הבאה מלמעלה שהיא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלפני אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ומשם ויהפוך ה' לך את הקללה לברכה שזדונות נעשו כזכויות ממש.

פירוש "אהבך" הוא לשון פועל יוצא: שהוא יתברך מכניס כך את מידת האהבה שבאה מלמעלה, והיא אתערותא דלעילא הקודמת לאתערותא דלתתא. וממנה בא "ויהפוך ה' לך את הקללה לברכה": שהזדונות נעשים ממש כזכויות.

וביאור ענין זה הוא כי הנה גדול כח בע"ת [בעלי תשובה] דמשכין ליה בחילא יתיר כו' והיינו ע"י בחי' ובכל מאדך למעלה מכדי שתוכל נפשו שאת הן במס"נ [במסירות נפש] בפו"מ [בפועל ממש] כמעשה דר"א [דרבי אלעזר] ב"ד [בן דורדיא] כו'

והביאור בעניין זה הוא, שגדול כוחם של בעלי תשובה, ש"ממשיכים אותו בכוח גדול יותר" וכו'. הדבר נעשה באמצעות בחינת "בכל מאדך", למעלה ממה שהנפש יכולה לשאת — הן במסירות נפש בפועל ממש, כמו בסיפורו של רבי אלעזר בן דורדיא וכו',

והן בבחי' ביטול אליו ית' וכלות הנפש בק"ש [בקריאת שמע] וכמ"ש אליך ה' נפשי אשא וגו' ובחי' ובכל מדך הוא המתגלה בבע"ת [בעלי תשובה] יותר מבצדיקים שבצדיקים היא בחי' ובכל נפשך כו'

והן בבחינת ביטול אליו ית' וכלות הנפש בקריאת שמע, ככתוב: "אליך ה' נפשי אשא" וגו'. בחינת "בכל מאדך" מתגלה אצל בעלי תשובה יותר מאשר אצל הצדיקים הגדולים ביותר, שאצלם זו בחינת "בכל נפשך" וכו'.

והיינו לפי שיתרון האור הוא הבא מתוך החשך דוקא שע"י הזדונות שישם אשם נפשו איך שבהבל בא כו' ונגעה בו עד הנפש.

והיינו משום שיתרון האור הוא דווקא כשהוא בא מתוך החושך: באמצעות הזדונות, כשהוא מחזיק את נפשו אשמה, ונוכח כיצד "בהבל בא" וכו', והדבר נוגע בו עד הנפש.

אי לזאת יצעק אל ה' בצר לו מאד ותהי' [ותהיה] הצעקה גדולה לאלקים למעלה מכדי שתוכל נפשו שאת וזהו ענין י"ה עם שמי שס"ה כו'

לכן יצעק אל ה' מתוך צרתו הגדולה, והצעקה תהיה גדולה לאלקים, למעלה ממה שהנפש יכולה לשאת. וזהו ענין י"ה עם שמי שס"ה וכו':

שהל"ת [שהלא תעשה] הן בשם י"ה למעלה מבחי' עשה שהן בשם ו"ה וכמ"ש בארץ לא זרועה שבחי' לא הוא הנזרע כו'

שהרי הלאווין הם בשם י"ה, למעלה מבחינת מצוות עשה, שהן בשם ו"ה. וכמו שכתוב "בארץ לא זרועה" — בחינת "לא" היא הנזרעת וכו',

כמ"ש במ"א כי לפי ששם י"ה הוא למעלה משם ו"ה א"א בכח הנפש להמשיך משם בבחי' המשכה שהוא בקיום מ"ע [מצוות עשה] רק בשמירת הל"ת [הלא תעשה]

כמו שמבואר במקום אחר: מכיוון ששם י"ה למעלה משם ו"ה, אין בכוח הנפש להמשיך משם בדרך של המשכה, הנעשית בקיום מצוות עשה, אלא רק בשמירת הלאווין,

שהוא ענין עקירת הרצון מן ההיפך ועיקרה זו שמן ההיפוך תגדל מאד עד שיבא ויגיע לבחיי ובכל מאדך למעלה מכדי שתוכל הנפש שאת.

שעניינה עקירת הרצון מן ההפך; ועקירה זו מן ההפך תגדל מאוד, עד שיבוא ויגיע לבחינת "בכל מאודך", למעלה ממה שהנפש יכולה לשאת.

12 והנה ע"ז נאמר ממעמקים קראתיך הוי' כי יש יו"ד עמקים שהם כנגד עשר בחינות הנפש ז' מדות וג' שכליים והעומק שלהן הוא השרש שבכל בחיי שנק' עומקא דחשוכא

על כך נאמר: "ממעמקים קראתיך הוי'". יש עשרה מעמקים, כנגד עשר הבחינות שבנפש: שבע מדות ושלוש בחינות שכליות. העומק של כל אחת מהן הוא השרש שלה, הנקרא "עומקא דחשוכא" — עומק החושך:

דהיינו בחיי החושך שעדיין לא בא לידי גילוי בנפש שאין בו בחיי התלבשות בגוף ונפש הבהמית הוא מהמדות עליונות הבאות מלמעלה שהן למעלה מכוחות המתגלות בנפש

כלומר, זו בחינת החושך שעדיין לא התגלתה בנפש, ושאין בה התלבשות בגוף ובנפש הבהמית. היא נובעת מהמדות העליונות הבאות מלמעלה, שלמעלה מהכוחות המתגלים בנפש.

רק ע"י בחיי ובכל מאדך מתגלה בחיי ממעמקים ומשם קראתיך הוי' להיות התחדשות בחיי הוי' בנפש ולהיות בנפש הוי' זו של בחיי ממעמקים

רק באמצעות בחינת "בכל מאדך" מתגלה בחינת "ממעמקים"; ומשם מתקיים "קראתיך הוי'" — מתחדשת בנפש בחינת הוי', ונעשית בה בחינת הוי' זו שמקורה ב"ממעמקים",

שעדיין לא היתה בגילוי הנפש וע"י ויהפוך ה' את הקללה לברכה שמשם נמשך מחילת וסליחת העוונות וזרקתי עליכם מים טהורים כוי מחיתי כעב פשעך כוי

שעדיין לא הייתה גלויה בנפש. ועל ידי כך "ויהפוך ה' את הקללה לברכה": משם נמשכות מחילה וסליחה על העוונות, וכן "וזרקתי עליכם מים טהורים" וגו', "מחיתי כעב פשעך" וגו'.

ולכן אומרים בעשיית [בעשרת ימי תשובה] מזמור זה ממעמקים שבכל יום ממשיך עומק א' עד שביוהכ"פ [שביום הכפורים] לפני הוי' תטהרו לפני הוי' המתגלה בנפש שמשם נמשך להיות תטהרו:

לכן אומרים בעשרת ימי תשובה את המזמור "ממעמקים": בכל יום ממשיכים עומק אחד, עד שביום הכיפורים נאמר "לפני הוי' תטהרו" — לפני בחינת הוי' המתגלית בנפש, שממנה נמשכת הטהרה:

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likkutei-torah/ki-seitzei/5

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק